

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Vaikuttavaa vastuullisuutta oppimisen ja kansainvälistymisen kentällä

Opetushallituksen vastuullisuusraportti 2021

Sisällys

1. Pääjohtajan katsaus vuoteen 2021	3
2. Opetushallituksen organisaatio	4
3. Hyvän koulutuksen kehittäminen on Opetushallituksen ydintoimintaa	9
4. Opetushallitus tukee toiminnallaan työelämän tarpeita	11
5. Opetushallitus vahvistaa kestäväää kehitystä kehittämistoiminnalla ja oppimateriaaleilla	13
6. Kansainvälisyyden edistäminen on yksi Opetushallituksen perustehtävistä	15
7. Poimintoja Opetushallituksen jalanjäljestä	17

Pääjohtajan katsaus vuoteen 2021

Tervetuloa tutustumaan Opetushallituksen ensimmäiseen vastuullisuusraporttiin! Kuvaamme tässä moninaista toimintaamme vastuullisuuden ja valitsemiemme YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden näkökulmasta.

Vuosi 2021 oli toinen koronapandemian sävyttämä vuosi, mikä näkyi toiminnassamme monin eri tavoin. Poikkeuksellista työpanosta vaadittiin niin Opetushallituksen henkilöstöltä kuin kasvatuksen, koulutuksen ja kansainvälistymisen toimialoilla työskenteleviltä. Jatkuva pandemia-aika on tuonut esiin hyvinvoinnin ja oppimisen vahvan yhteyden. Haluan tässä yhteydessä kiittää kaikkia erinomaisesta työpanoksesta.

Vuosi 2021 oli toinen toimintavuosi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen välisessä tulossopimuksessa vuosille 2020–2023. Jatkoimme työtämme tulossopimuksessa määrittelemiemme nelivuotisten vaikutustavoitteiden suuntaisesti.

Vuoden aikana kehitimme vaikuttavuustavoitteita ja -työtä eteenpäin yhdessä asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa eDelfoi-menetelmää hyödyntäen. Tästä [Vaikuttamisen paikka -työstä](#) nousi teemoina neljä kokonaisuutta: eriytymiskehitys, hyvinvointi, digitalisaatio ja kestävä kehitys.

Tavoitteenamme on, että vastuullisuus on kaikessa toiminnassamme lähtökohtaisesti mukana. Vuonna 2021 valmistuivat kestävän kehityksen periaatteella uudistetut toimitilamme.

Agenda 2030 -työryhmämme jatkoi toimintaansa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Saimme valmiiksi henkilöstön hyvinvointiin, kehittämiseen ja johtamiseen kytkeytyvän Hyvä työpaikka -ohjelman, jonka toimeenpano sekä toteutumisen seuranta kuuluu tulevien vuosien tavoitteisiin. Yksi mittavista toimenpiteistä johtamisen kehittämiseen oli lokakuussa 2021 käynnistetty organisaation tasapainottaminen, jonka tavoitteena oli ensisijaisesti esihenkilötyön uudistaminen.

Toivon, että raporttimme antaa kokonaisvaltaisen kuvan vastuullisesta toiminnastamme, jota haluamme edelleen kehittää!

Opetushallituksen pääjohtaja
Minna Kelhä

Tavoitteenamme on,
että vastuullisuus
on kaikessa
toiminnassamme
mukana.

Opetushallituksen organisaatio

Opetushallitus on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimiva virasto, joka vastaa koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämisestä sekä kansainvälistymisen edistämisestä. Laadimme perusteet varhaiskasvatussuunnitelmalle ja opetussuunnitelmille sekä ammatillisille tutkinnoille. Kehitämme koulutusta muun muassa erilaisten hankkeiden ja opettajien täydennyskoulutuksen avulla. Lisäksi toimeenpanemme kansainvälisyyttä edistäviä ohjelmia sekä tuotamme tietoa, julkaisuja ja tilastoja.

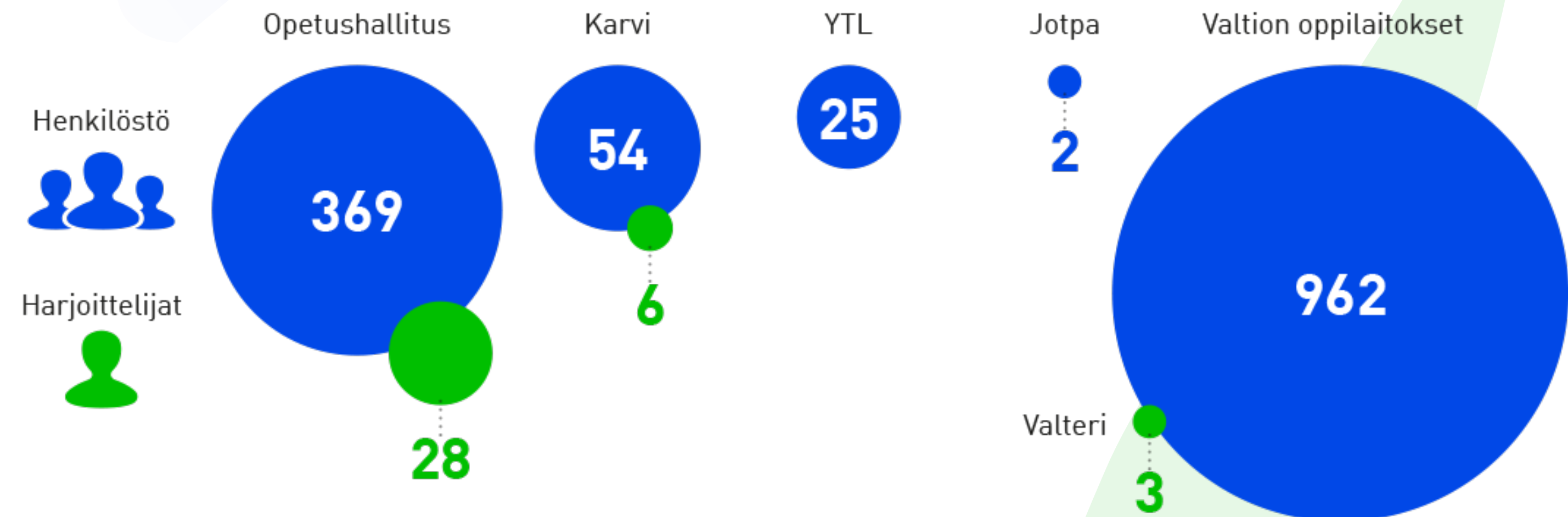
koulu, Meriturva, Saamelaisalueen koulutuskeskus SAKK, Suomalais-venäläinen koulu sekä oppimis- ja ohjauskeskus Valteri.

Opetushallituksen ja erillisyksiköiden toimitilat sijaitsevat Helsingin Hakaniemessä. Valtionoppilaitoksista Valterilla on Helsingin lisäksi toimipisteet myös Jyväskylässä, Kuopiossa, Mikkelissä ja Oulussa. SAKK:n päätoimipaikka on Inarissa. Meriturva toimii Lohjalla ja Upinniemessä.

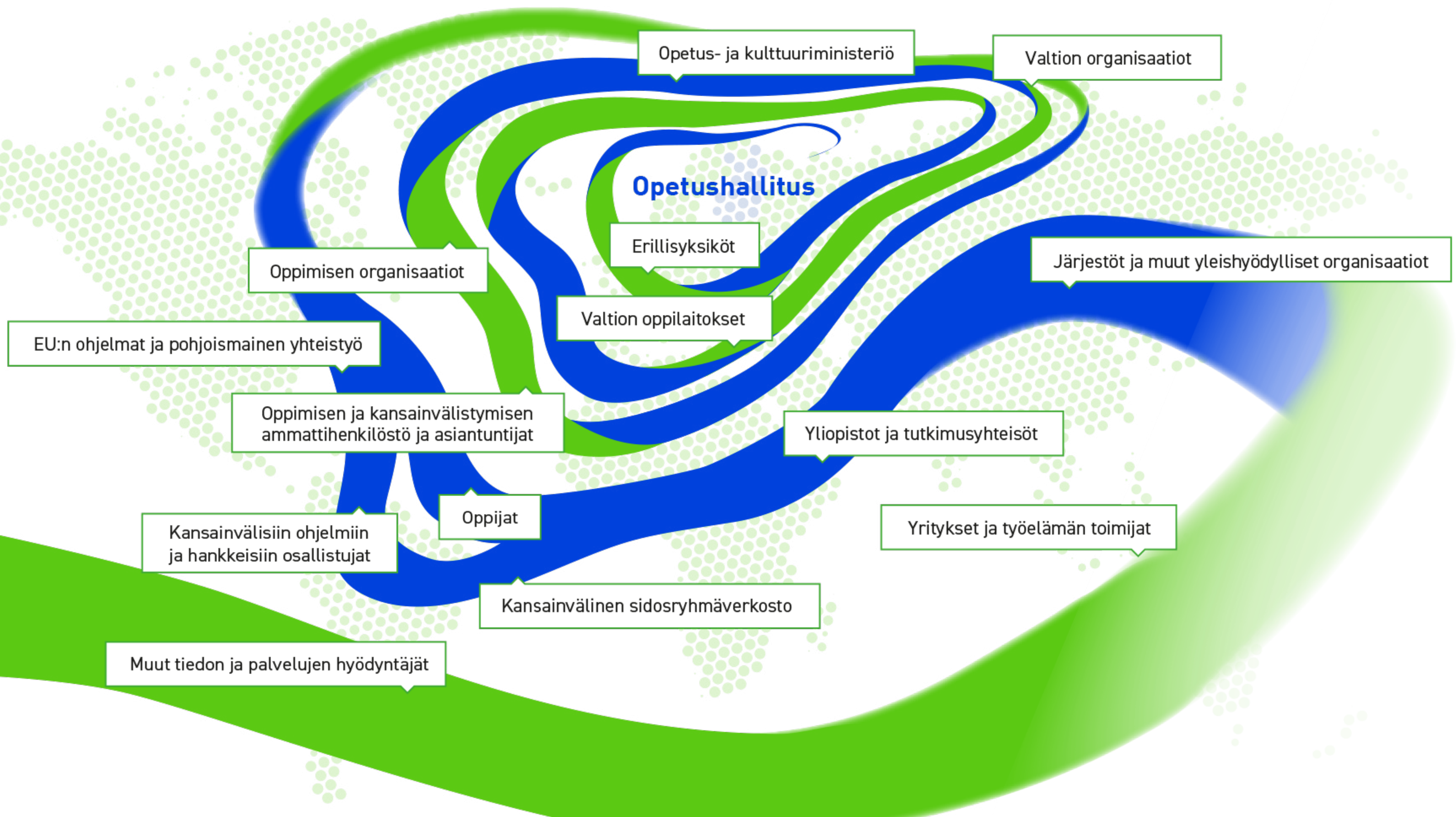
Opetushallituksen erillisyksikköinä toimivat Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi, Ylioppilastutkintolautakunta YTL sekä 1.9.2021 toimintansa aloittanut Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus Jotpa.

Lisäksi kirjanpitoyksikköömme kuuluu kuusi valtion erityistä tehtävää hoitavaa oppilaitosta, joiden tulosohtauksesta vastaamme: Helsingin eurooppalainen koulu, Helsingin ranskalais-suomalainen

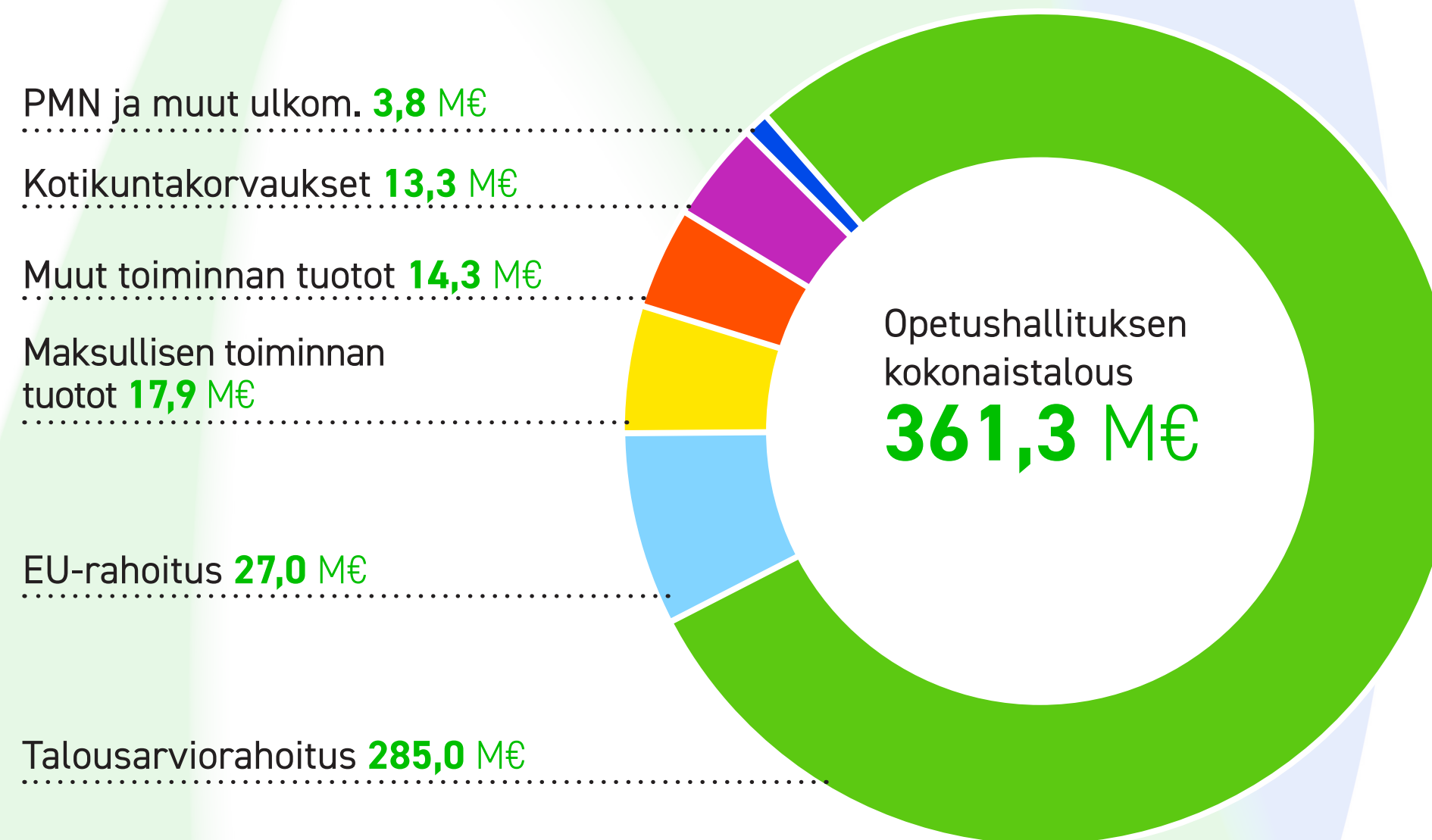
Henkilöstön määrä vuonna 2021

Opetushallituksen ekosysteemi

Kokonaistalous vuonna 2021

Opetushallitus maksoi kehittämis-toimintaa tukevia valtionavustuksia ja apurahoja yhteensä

204 M€

Opetushallituksen tärkein rahoituslähde on valtion talousarviorahoitus, jonka osuus oli 79 %. Ulkopuolista rahoitusta (mm. EU ja Pohjoismaiden ministerineuvosto) oli käytössä yhteensä 30,8 miljoonaa; sitä käytetään mm. kansainvälisten toimintojen apurahoihin sekä liikkuvuus- ja yhteistyö-

ohjelmiin. Maksullisen toiminnan tuottoja syntyi esimerkiksi koulutusten ja tapahtumien järjestämisestä. Muut toiminnan tuotot koostuivat yhteis-toiminnan kustannusten korvauksista, joita saadaan esimerkiksi kunnilta ja kaupungeilta, sekä yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista EU:lta. Valtion oppilaitoksille on maksettu kotikuntakorvauksia, joita esi- ja perusopetuk-sen järjestäjien (kunta tai valtio) on oikeus saada muualla kuin kotikunnas-saan oppivelvollisuutta suorittavien oppilaiden kotikunnilta.

2.1. Vastuullisuuden kehittäminen ja johtaminen Opetushallituksessa

Vastuullisuus on ollut monella tapaa mukana Opetushallituksen moninai- sessa toiminnassa, koska tavoitteenamme on toimia aina oppijan parhaak-si. Vuonna 2021 perustettiin vastuullisuustyön koordinaatioryhmä, jonka tehtävänä oli koordinoida myös ensimmäisen vastuullisuusraportin valmis-telua. Ryhmässä oli edustajat Opetushallituksen eri päätoiminnoista ja se raportoi työn etenemisestä Opetushallituksen johtotiimille ja henkilöstölle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on laatinut hallinnonalalleen kestävän kehi-tyksen linjauksen, jonka toteuttamista Opetushallituksen osalta kuvataan tässä raportissa.

Opetushallituksen Agenda 2030 -työryhmän toiminta käynnistyi vuoden 2021 alussa. Työryhmän tehtävänä on varmistaa Opetushallituksen osal-listuminen Agenda 2030 -tavoitteiden toimeenpanoon omalla toimialal-

Tulevina vuosina tavoitteenamme on erityisesti vastuullisuuden arvioinnin ja seurannan kehittäminen.

muutostarpeeseen, ilmastotoimiin, merien ja vesistöjen tilaan sekä muiden maiden tukemiseen ohjelman toimeenpanossa.

Vastuullisuustyö tulee jatkuvasti näkyvämmäksi Opetushallituksen toiminnassa. Tämä vastuullisuusraportti on laatuaan ensimmäinen. Tulevina vuosina tavoitteenamme on erityisesti vastuullisuuden arvioinnin ja seurannan kehittäminen.

laan. Lisäksi työryhmä koordinoi kestävä kehityksen toteuttamista viraston omissa käytännöissä.

Työryhmä teki johtotiimille ehdotuksen siitä, mitä Agenda 2030 -tavoitteita Opetushallituksessa edistetään vuosina 2021–2022 ja millaisia omat täsmennetyt tavoitteemme ovat. Taustalla oli Valtioneuvoston selonteko kestävä kehityksen globaalista Agendasta 2030 -toimintaohjelmasta, jonka mukaan keskeisimmät haasteet kohdistuvat kulutus- ja tuotantotapojen

Opetushallituksen Agenda 2030 -tavoitteiden mukainen toiminta

Voimavarat

Inhimilliset voimavarat:

Osaava henkilöstö

Sosiaaliset ja

kulttuuriset voimavarat:

Moninainen kansallinen ja kansainvälinen sidosryhmäverkosto

Taloudelliset voimavarat:

Opetushallituksen kokonaistalous 361,3 M€

Opetushallituksen kestävän kehityksen tavoitteet vuosille 2021-2022

Hyvä koulutus: Vahvistamme kestävän kehityksen oppimista ja osaamista eri kouluasteilla ja varhaiskasvatuksessa sekä jatkuvassa oppimisessä.

Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua: Varmistamme riittävän osaamisen jatko-opintoihin tai työllistymiseen. Tuemme vihreään osaamiseen liittyvää opetusta, ohjausta ja kehittämistyötä.

Vastuullista kuluttamista: Vahvistamme kestävien elämäntapojen, ilmastovastuun ja kiertotalouden tietämyksen lisäämistä koulutustoimijoille. Vahvistamme oppijoiden, opettajien ja muiden koulutustoimijoiden osaamista.

Yhteistyö ja globaali kumppanuus: Opetushallitus osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön ja verkostoihin ja tukee omalla toiminnallaan kestävän kehityksen toimeenpanoa ja kumppanuutta.

Ilmastotekoja: Kaikki toimintamme perustuu ilmastovastuullisuudelle ja kestäville elämäntavoille.

Jokainen voi kasvaa potentiaaliinsa

Luomme avoimuudella luottamusta

Uskallamme uudistua oppijan parhaaksi

Muotoilemme yhdessä ratkaisuja

Elämme kuten opetamme

Vaikutukset

Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Kestävän kehityksen oppimis- ja osaamistavoitteet

Koulutustoimijoiden kestävän kehityksen osaaminen

Kestävä elämäntapa ja ilmastovastuullisuus toiminnoissamme

Koulutusyhteistyö, monitoimijayhteistyö ja kumppanuudet

Kestävä liikkuminen ja kansainvälisyys

Hyvän koulutuksen kehittäminen on Opetushallituksen ydintoimintaa

4 HYVÄ KOULUTUS

YK:n kestävän kehityksen tavoite 4: Hyvä koulutus

Alatavoite 4.7: Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kaikki oppijat saavat kestävän kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot esimerkiksi kestävää kehitystä ja kestäviä elämäntapoja, ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa, rauhan ja väkivallattomuuden kulttuurin edistämistä, maailman-kansalaisuutta, kulttuurien monimuotoisuuden sekä kulttuurin osuutta kestävässä kehityksessä arvostavan koulutuksen kautta.

Opetushallituksen tavoite: Vahvistamme kestävän kehityksen oppimista ja osaamista eri kouluasteilla ja varhaiskasvatuksessa sekä jatkuvassa oppimisessa.

Opetushallituksen ydintoimintaa on laadukkaan, tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen koulutuksen kehittäminen ja varmistaminen.

Olemme normiohjauksessamme varmistaneet sen, että kestävä kehitys on osa oppimispolkua varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Varhaiskasvatussuunnitelman, perusopetuksen opetussuunnitelman, lukiokoulutuksen opetussuunnitelman sekä ammatillisen koulutuksen tutkintojen perus-

teissa kestävä kehitys tarkastellaan oppijan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Perusteiden uudistuksissa huomioidaan muuttuva toimintaympäristö ja tulevaisuuden osaamistarpeet. Kestävän kehityksen oppimistavoitteet sisältyvät myös taiteen perusopetukseen ja vapaaseen sivistystyöhön. Kestävää kehitystä käsitellään myös eri oppiaineiden tuki- ja oppimateriaaleissa sekä oppaissa.

Vahvistimme normiohjauksessa vuonna 2021 kestävää kehitystä mm. seuraavilla toimilla:

- Julkaisimme Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman perusteet (2021)
 - Kokeilun perusteissa on vahvistettu kestävään elämäntapaan liittyviä tavoitteita.
 - Kokeiluverkostossa on jaettu kuntien Agenda 2030 -tavoitteiden toimeenpanoon liittyviä hyviä käytäntöjä.
- Lukion opetussuunnitelman perusteiden (2019) mukaiset paikalliset opetussuunnitelmat otettiin käyttöön elokuussa 2021
 - Uusissa perusteissa keskeinen sisällöllinen uudistus on laaja-alainen osaaminen, jonka osa-alueista muodostuu kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Yksi laaja-alaisen osaamisen osa-alueista on eettisyys ja ympäristöosaaminen. Kestävään kehitykseen liittyvät myös yhteiskunnallinen osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä hyvinvointiosaaminen.
- Ammatillisen koulutuksen tutkintojen perusteet
 - Julkaisimme uuden valinnaisen tutkinnon osan Ilmasto- vastuullinen toiminta (15 osp) kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin (voimaantulo 1.8.2022).
 - Laadimme osaamistavoitekuvaukset yhteisten tutkinnon osien valinnaisiin osaamistavoitteisiin kestävän kehityksen oppimispoluksi.
- Julkaisimme Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteet (2021)
 - Laaja-alainen osaaminen on tietojen, taitojen, arvojen ja asenteiden sekä toimintakyvyn muodostama kokonaisuutta, joka kytke- tään koulutuksen osien sisältöihin. Yksi laaja-alaisen osaamisen osa-alueista on ympäristöosaaminen. Myös hyvinvointi- ja kulttuu- riosaaminen ovat tärkeitä kestävän kehityksen näkökulmasta.
- Julkaisimme Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatun vapaan sivistystyön koulutuksen opetussuunnitelman perusteet (2021)
 - Arvoperustan mukaan vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjes- tää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan ehey- tä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Va- paana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen yhtenä tavoitteena onedistää kestävän kehityksen toteutumista.

Opetushallitus tukee toiminnallaan työelämän tarpeita

8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA

YK:n kestävän kehityksen tavoite 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua

Opetushallituksen tavoite: Varmistamme riittävän osaamisen jatko-opintoihin tai työllistymiseen. Tuemme vihreään osaamiseen liittyvää opetusta, ohjausta ja kehittämistyötä.

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen tavoitteisiin sisältyy oppijoiden työelämä- ja yrittäjyysosaamisen kartuttaminen. Perusopetuksessa tällaisia sisältöjä on yhteiskuntaopin oppiaineessa sekä kaikkiin oppiaineisiin kytkeytyvässä laaja-alaisen osaamisen Työelämätaidot ja yrittäjyys -kokonaisuudessa. Oppilaille tarjotaan kokemuksia, jotka auttavat mm. oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä.

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa sanotaan, että opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan monipuolisissa oppimisympäristöissä, jotka mm. tukevat opiskelumotivaatiota ja auttavat opiskelijaa omien vahvuuksien ja mahdollisuuksien löytämisessä työelämää ajatellen.

Ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteet laaditaan yhteistyössä työelämän edustajien kanssa, jotta varmistetaan osaamisen ajantasaisuus ja työelämälähtöisyys. Jatko-opintoihin valmiuksia antavat ammatillisten perustutkintojen yhteiset tutkinnon osat. Vuonna 2021 käynnistyneellä toisen asteen koulutusuudistuksella vahvistetaan entisestään sitä, että kaikki toisen asteen tutkinnon suorittaneet saavat valmiudet jatko-opintoihin.

Opetushallituksen osaamistarpeiden ennakointi tuottaa tietoa tulevaisuuden työelämässä tarvittavasta osaamisesta. Ennakointiin osallistuu laaja yhteistyöverkosto, kuten Osaamisen ennakointifoorumi. Alakohtaisen ennakoinnin lisäksi tehdään teemakohtaista ennakointia, mihin kuului myös vuonna 2021 toteutettu ilmasto-osaamisen ennakointihanke.

Talent Boost -ohjelmalla houkutellaan kansainvälisiä osaajia Suomeen ja parannetaan Suomen tunnettuutta maailmalla. Osana Talent Boost -toimintaa pyrimme vahvistamaan Suomen koulutus- ja työperusteista maahanmuuttoa sekä Suomen veto- ja pitovoimaa muun muassa sujuvoittamalla kansainvälisen opiskelijan palvelupolkua sekä kehittämällä oman toimintamme asiakaslähtöisyyttä ja maakuvatyöhön perustuvaa markkinointia.

Loppuvuodesta 2021 käynnisti toimintansa Opetushallituksen erillisyksikkö Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus Jotpa, joka edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Keskus analysoi työelämän osaamis- ja työvoimatarpeita, rahoittaa työikäisille tarkoitettuja koulutuksia, kehittää tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja ja tukee

alueellista ja muuta yhteistyötä. Palvelukeskus osallistuu myös jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden kehittämiseen.

Vahvistimme vuonna 2021 kestäväää kehitystä mm. seuraavilla toimilla:

- Uudistimme ammatillisen koulutuksen perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteita varmistamaan osaamisen ajantasaisuus ja työelämävastaavuus.
- Toteutimme [ilmasto-osaamisen ennakointihankkeen](#) .
- TalentBoost -ohjelmassa jatkoimme Future is Made in Finland -kampanjaan liittyvää webinaarisarjaa. Kampanja on mahdollistanut jo 14 000 kontaktia osaajien houkutteluun ja välittänyt digitaalisen markkinoinnin keinoin viestiä Suomen tarjoamista mahdollisuuksista yli 30 miljoonalle ihmiselle.
- Tutkintojen tunnustamiseen liittyvien hakemusten määrä kasvoi ja teimme tunnustamispäätöksiä noin 20 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin.
- EU:n Erasmus+ - ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmista rahoitettiin 119 uutta yhteistyöhanketta, jotka edistävät kestävään kehityksen tavoitteen numero 8 toteutumista. Rahoitusta näille hankkeille myönnettiin kaikkiaan 14 miljoonaa euroa.

Opetushallitus vahvistaa kestäväää kehitystä kehittämistoiminnalla ja oppimateriaaleilla

12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

YK:n kestäväan kehityksen tavoite 12: Vastuullista kuluttamista

Alatavoite 12.5: Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteen syntymistä ennaltaehkäisyn, kierrätyksen ja uudelleenkäytön keinoin.

Alatavoite 12.8: Varmistaa vuoteen 2030 mennessä, että kestävästä kehityksestä ja luontoa suosivista elämäntavoista ollaan tietoisia kaikkialla.

Opetushallituksen tavoite: Vahvistamme kestävien elämäntapojen, ilmasto- vastuun ja kiertotalouden tietämyksen lisäämistä koulutustoimijoille. Vahvistamme oppijoiden, opettajien ja muiden koulutustoimijoiden osaamista.

Opetushallitus tukee opetuksen ja koulutuksen järjestäjien kehittämistyötä valtionavustuksilla. Kestävä kehitys ja vihreän siirtymän edellyttämän osaamisen vahvistaminen on sisällynyt useisiin yksittäisiin hankkeisiin ja lisäksi aiheeseen on erityisesti kohdennettuja avustuksia. Opetustoimen henkilöstökoulutuksen valtionavustushaussa on jo useana vuonna ollut erityisenä teemana kestäväan elämäntavan vahvistaminen.

Tuotamme tietoa, oppaita ja muuta materiaalia verkkosivuille ja erilaisina julkaisuina opettajien ja muiden koulutustoimijoiden tueksi. Lisäksi järjestämme webinaareja ja koulutuksia, joissa kestäväan kehityksen oppiminen ja osaamisen kehittäminen ovat teemoina tilaisuuden luonteen mukaisesti.

Opetushallitus tuottaa vähälevikkistä oppimateriaalia aiheisiin ja aloille, joille muut eivät sitä tuota. Sisällytämme kestävän kehityksen näkökulman kaikkiin materiaaleihin; osassa kestävän kehityksen tiedot ja taidot ovat keskiössä.

Kestävään kehitykseen liittyvää osaamista edistetään myös EU:n Erasmus+ -ohjelmassa, jonka kohderyhmät ulottuvat varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen. Ohjelma rahoittaa [hankkeita](#), joissa kannustetaan innovatiivisten ja ympäristöystävällisten menetelmien kokeiluun sekä lisääntään ympäristötietoutta ja sitoutumista kestävään kehitykseen. Ohjelma edistää myös ympäristövastuullista kansainvälistymistä: esimerkiksi ulkomaanjaksojen hiilijalanjälkeä voi pienentää suosimalla ympäristöystävällisiä matkustusmuotoja ja virtuaalista yhteistyötä.

Vahvistimme vuonna 2021 kestävää kehitystä mm. seuraavilla toimilla:

- Käynnistimme perusopetuksen ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen kehittämishankkeen yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa
- Laadimme [Kestävän tulevaisuuden oppaan](#) eri kouluasteille yhteistyössä sidosryhmien kanssa.
- Julkaisimme esimerkiksi perusopetuksen biologian, kemian ja fysiikan oppimateriaaleja ja niihin liittyviä opettajan aineistoja, joissa kestävä kehitys on mukana läpileikkaavasti.
- Käynnistimme ammatillisen koulutuksen kestävän kehityksen

ja vihreän siirtymän kehittämisohjelman jakamalla kehittämistyöhön 3,5 miljoonaa euroa valtionavustuksia. Tuki jakaantui 10 hankkeelle, joissa on mukana yhteensä 75 ammatillisen koulutuksen järjestäjää.

- EU:n Erasmus+ - ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmissa rahoitettiin 52 uutta yhteistyöhanketta, jotka keskittyvät erityisesti vihreän siirtymän edistämiseen. Rahoitusta myönnettiin kaikkiaan 5,2 miljoonaa euroa.
- Toteutimme 11 webinaaria Kestävä kädenjälki -webinaarisarjaan.
- Jaoimme opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksen valtionavustuksia 10 hankkeelle, joissa ensisijaisena teemana oli kestävän elämäntavan vahvistaminen. Valtionavustusten yhteissumma on 485 000 euroa.
- Koordinoimme valtakunnallista UNESCO ASPnet -kouluverkostoa, jonka 60 jäsenkoulua edistävät demokraattista ja osallistavaa toimintakulttuuria.
- Yleissivistävän koulutuksen kansainvälistymisen valtionavustustoiminnan painopisteissä näkyvät Agenda 2030 -tavoitteet, joiden avulla pyritään varmistamaan oppijoille kestävän kehityksen edistämiseen liittyvää osaamista.

Kansainvälisyyden edistäminen on yksi Opetushallituksen perustehtävistä

17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS

YK:n kestävän kehityksen tavoite 17: Yhteistyö ja globaali kumppanuus

Opetushallituksen tavoite: Opetushallitus osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön ja verkostoihin ja tukee omalla toiminnallaan kestävän kehityksen toimeenpanoa ja kumppanuutta.

Opetushallitus osallistuu aktiivisesti kansallisella ja kansainvälisellä rahoituksella sekä monitoimijayhteistyöllä kehittyvien alueiden, erityisesti Afrikan, koulutusyhteistyöhön. Tuemme globaaleja kumppanuuksia koordinoimalla kansainvälisiä harjoittelu-, vaihto- ja apurahaohjelmia ja vastaa-
malla EU-ohjelmien toimeenpanosta ja tiedottamisesta Suomessa. Lisäksi edistämme organisaatioiden kansainvälistymistä yhteistyöhankkeiden ja verkostojen sekä koulutusviennin avulla.

Olemme aktiivisesti mukana kehittyvien alueiden koulutusyhteistyössä.

Vahvistimme vuonna 2021 kestävää kehitystä mm. seuraavilla toimilla:

- EU:n Erasmus+ -ohjelmassa kehittyvät maat ovat tärkeä kumppanuusalue. Yhteistyötä rahoitettiin sekä kapasiteetin vahvistamishankkeiden että globaalin liikkuvuuden toiminnoissa. Lisäksi Erasmus+ Youth -ohjelmassa tuettiin yhteensä neljää nuorisovaihto- ja nuoriso-työntekijöiden liikkuvuushanketta EU:n naapuruusmaiden kanssa.
- Rahoitimme vuosille 2020–2024 [HEI ICI-ohjelmassa](#) yhdeksää hanketta, joista kuusi Afrikassa ja kolme Aasiassa. Hankkeiden teemat ovat globaalin oppimisen kriisin ratkaiseminen, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen sekä innovaatioiden kehittäminen ja työllisyyden parantaminen. Rahoitusta myönnettiin yhteensä 11,2 miljoonaa euroa.
- [Team Finland Knowledge -ohjelman](#) painopisteitä tukevan rahoitusohjelman ensimmäinen hakukierros järjestettiin keväällä 2021. Rahoitusta myönnettiin 27 hankkeelle yhteensä 1,5 miljoonaa euroa.
- Opetushallituksessa käynnistyi Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus, joka mahdollistaa suomalaisen asiantuntemuksen ja osaamisen hyödyntämistä kehitysmaiden oppimisen kriisin ratkaisussa.
- Julkaisimme joulukuussa 2021 kehittyvien maiden kanssa tehtävän yhteistyön toiminnot kokoavan [verkkosivun](#) .
- Järjestimme Focus on Africa -webinaarin, joka keskittyi Afrikan maiden kanssa tehtävään koulutus- ja nuorisoalan yhteistyöhön.
- Opetushallitus on toteuttanut yhdessä kumppanimaiden kanssa Ukrainan ammatillisen koulutuksen uudistamista tukevaa EU4Skills: Better Skills for Modern Ukraine -hanketta, jonka rahoitus tulee Euroopan komissiosta ja EU:n jäsenmaista.

Poimintoja Opetushallituksen jalanjäljestä

13 ILMASTOTEKOJA

YK:n kestävän kehityksen tavoite 13: Ilmastotekoja

Alatavoite 13.3: Parantaa ilmastonmuutoksen hidastamiseen, sopeutumiseen, vaikutusten lievittämiseen ja ennakkovaroituksiin liittyvää koulutusta, tietämyksen lisäämistä sekä kansalaisten ja instituutioiden valmiuksia.

Opetushallituksen tavoite: Kaikki toimintamme perustuu ilmastovastuullisuudelle ja kestäville elämäntavoille. ”Elämme kuten opetamme”

Opetushallitus toimii Senaatti-kiinteistöjen toimitiloissa, joiden uudistamisprojekti päättyi vuonna 2021. Uudistuksen läpileikkaavana ajatuksena ovat olleet kestävän kehityksen periaatteet, mikä näkyy mm. vanhan kalustuksen hyödyntämisenä ja kunnostamisena. Sosiaalisen kestävyysnäkökulmasta viihtyisät tilat, jossa taide on näkyvässä osassa, tulevat jatkossa omalta osaltaan rakentamaan meille hyvää arkea.

Vuoden 2021 aikana henkilöstömme jatkoi koronapandemian takia työs-kentelyä pääasiassa etänä. Viraston keskeisimmät ympäristövaikutukset aiheutuvat normaalioloissa virkamatkoista, työmatkaliikenteestä, paperin kulutuksesta, hankinnoista sekä henkilöstöruokailusta ja kokoustarjoiluista. Jalanjälkemme vuonna 2021 jää näiltä osin pienemmäksi suhteessa koronaa edeltävään aikaan.

Laadimme vuonna 2021 Opetushallituksen hankintojen toimintasuunnitelman, joka pohjautuu Kansalliseen julkisten hankintojen strategiaan. Haluamme hankinnoillamme edistää ekologista kestävyyttä huomioimalla hiilineutraali Suomi 2035 -tavoitteen sekä Agenda 2030 - ja kestävän ruokajärjestelmän tavoitteet.

Toteutamme hankintastrategiaa mm. seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Tunnistamme niitä hankintaryhmiä, joissa ekologisen vastuullisuuden kriteereillä on merkitystä.
- Linjaamme tavoitteet ekologisen vastuullisuuden kriteereiden käytölle.
- Käytämme ekologisen vastuullisuuden kriteereitä niihin soveltuvissa hankinnoissa. Toimenpide käynnistyy ns. pilottikokeiluna.
- Huomioimme ekologisen kestävyyden tavoitteet myös arvoltaan vähäisemmissä hankinnoissa.
- Kasvatamme johdon, päälliköiden sekä asiantuntijoiden osaamista ja tietoisuutta ekologisen kestävyyden tavoitteista ja toimenpiteistä.

Olemme sopineet myös erilaisen promootiomateriaalihankintojen vähentämisestä sekä tiettyjen markkinointimateriaalien tuottamisesta ainoastaan sähköisesti.

Ekologisen ja taloudellisen vastuullisuuden lisäksi huomioimme myös sosiaalisen vastuullisuuden, jolla tarkoitetaan ennen kaikkea oman organisaation hyvinvoinnin ja osaamisen turvaamista. Saimme vuonna 2021 valmiiksi henkilöstön hyvinvointiin, kehittämiseen ja johtamiseen kytkeytyvän Hyvä työpaikka -ohjelman, jonka toimeenpano ja toteutumisen seuranta kuuluu tulevien vuosien tavoitteisiin.

Henkilöstömme työhyvinvoinnista ja osaamisen kehittämisestä kerrotaan tarkemmin [Opetushallituksen vuoden 2021 tilinpäätöksen toimintakertomuksessa](#) .

Tarkempaa jalanjälkitietoa konsernitoimijoiden vastuulla olevista toiminnoista saa valtiohallinnon yhteisestä julkisesta datapankista, jota Valtiokonttori parhaillaan työstää. Datapankki julkaistaan vuoden 2022 aikana.

Lisäksi vahvistimme kestäväää kehitystä seuraavilla toimilla:

- Päivitimme virkamatkaohjeen korostaen ekologista kestävyttä.
- Laadimme Erasmus+ - ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmien Suomen kansallisen toimiston ympäristö- vastuullisuusstrategian uudelle ohjelmakaudelle 2021–2027.
- Koordinoimme Feasibility study on compensation scenarios for the new and greener Erasmus+ programme 2021–2027 -selvitysraporttia, jossa arvioitiin koko Erasmus+ -ohjelman ympäristövaikutuksia ja niiden kompensointimahdollisuuksia sekä esitettiin konkreettisia keinoja vähentää päästöjen määrää tulevaisuudessa.

Kompensoimme Erasmus+ - ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmiin ja Suomen EU-puheenjohtajuuteen liittyvien kokousmatkojen ympäristövaikutuksia vuosina 2018–2020 (yhteensä 608 hiilidioksiditonnia ja 6 762 euroa). Kompensointivaroja kohdennettiin mm. Ugandassa toteutettaviin Gold Standard -hiilidioksidipäästöjen vähennyshankkeisiin.

Mittareita koko kirjanpitoyksikön toimintamenoista vuonna 2021:

Ravitsemispalvelut
ja kokousten,
seminaarien ym.
järjestämispalvelut

-15,3 %
vuodesta 2020

Matkustuspalvelut
ja matkustukseen
liittyvät korvaukset

-59,0 %
vuodesta 2020

Koko kirjanpito-
yksikön hankinnat

25,4 M€

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Opetushallitus | PL 380 (Hakaniemenranta 6) | 00531 Helsinki

oph.fi